

Uniwersytet
Wrocławski

ADR

– lokalne rozwiązania
w kontekście globalnym

ADR

– local solutions
in a global context

redakcja
Magdalena Tabernacka

Wrocław 2021

**ADR – lokalne rozwiązania
w kontekście globalnym**

ADR – local solutions in a global context

Najwyższa
kategoria
naukowa A+

**UCZELNIA
BADAWCZA**
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Dostęp online: <https://bibliotekacyfrowa.pl/publication/143600>

DOI: 10.34616/143563

ADR – lokalne rozwiązania w kontekście globalnym

ADR – local solutions in a global context

pod redakcją

Magdaleny Tabernackiej

Uniwersytet Wrocławski

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

Wrocław 2021

Kolegium Redakcyjne

prof. dr hab. Leonard Górnicki – przewodniczący

dr Julian Jezioro – zastępca przewodniczącego

mgr Aleksandra Dorywała – sekretarz

mgr Ewa Galyga-Michowska – członek

mgr Bożena Górna – członek

mgr Tadeusz Juchniewicz – członek

Recenzenci: *dr hab. Michał Bartoszewicz, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana*

Długosza w Częstochowie;

prof. dr hab. Krystian Complak;

dr Monika Haczkowska, Politechnika Opolska

© Copyright by Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

Korekta: *Magdalena Wojcieszak (jęz. polski)*

Projekt i wykonanie okładki: *Karolina Drozd*

Skład i opracowanie techniczne: *Aleksandra Kumasza, eBooki.com.pl*

Druk: *Agencja Reklamowa TOP, Agnieszka Łuczak*

Wydawca

E-Wydawnictwo. Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa.

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

ISBN 978-83-66601-80-2 (druk)

ISBN 978-83-66601-79-6 (online)

Spis treści

WSTĘP	9
NOTY O AUTORACH	11
ROZDZIAŁ 1. GLOBALNY KONTEKST PROWADZENIA MEDIACJI I STOSOWANIA INNYCH FORM ADR Z PERSPEKTYWY EUROPY I EUROPEJCZYKÓW	15
<i>Magdalena Tabernacka</i>	
NOTKA O OBLIGATORYJNOŚCI MEDIACJI	25
ROZDZIAŁ 2. LA MEDIAZIONE OBBLIGATORIA IN ITALIA	27
<i>Pasquale Lino Orrico</i>	
ROZDZIAŁ 3A. PRIVALOMA MEDIACIJA ŠEIMOS GINČUOSE LIETUVOJE: MODELIS IR PIRMŪJŲ TAIKYMO METŲ PATIRTIS	37
ROZDZIAŁ 3B. MANDATORY MEDIATION IN FAMILY DISPUTES IN LITHUANIA: MODEL AND FIRST YEAR APPLICATION EXPERIENCE	53
<i>Agnė Tvaronavičienė, Odeta Intė</i>	
NOTKA O MEDIATORACH	71
ROZDZIAŁ 4. MEDIAR Y REMEDIAR: LA MEDIACIÓN COMO PROFESIÓN Y COMO PROCEDIMIENTO PARA GESTIONAR CONFLICTOS EN ESPAÑA	73
<i>Carlos Villagrasa Alcaide</i>	
ROZDZIAŁ 5A. MEDIATORIŲ KVALIFIKACIJOS TIKRINIMO SISTEMA LIETUVOJE: MODELIS IR TAIKYMO PATIRTIS	87
ROZDZIAŁ 5B. THE SYSTEM OF EVALUATION OF MEDIATORS' QUALIFICATIONS IN LITHUANIA: MODEL AND APPLICATION EXPERIENCE	109
<i>Agnė Tvaronavičienė, Rokas Uscila</i>	
ROZDZIAŁ 6A. STOWARZYSZENIE MIKK E.V. – MEDIATORZY I DIALOG BEZ GRANIC	133
ROZDZIAŁ 6B. DER VEREIN MIKK E.V. – MEDIATOR:INNEN UND DIALOG OHNE GRENZEN	145
<i>Magdalena Jańczuk</i>	
NOTKA O MECHANIZMACH ADR W MECHANIZMACH GOSPODARCZYCH	157
ROZDZIAŁ 7. ONLINE DISPUTE RESOLUTION. POWSZECHNY INSTRUMENT ROZSTRZYGANIA SPORÓW KONSUMENCKICH?	159
<i>Marika Piwowarczyk</i>	

ROZDZIAŁ 8. TRYBY ROZSTRZYGANIA SPORÓW INWESTYCYJNYCH ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ARBITRAŻU ZGODNIE Z REGULACJAMI KONWENCJI ICSID.....	171
<i>Krzysztof Trnka</i>	
LITERATURA	183
MATERIAŁY URZĘDOWE I INFORMACJE	189

Wstęp

Autorzy tej książki to praktycy mediacji i naukowcy starający się zrozumieć i opisać zjawisko niekonfrontacyjnego rozwiązywania sporów, w tym mediacji i innych form ADR. Inspiracją do jej powstania była chęć i potrzeba podzielenia się refleksjami i wiedzą na temat lokalnie stosowanych rozwiązań – przy czym lokalność w kontekście globalnym rozumiemy zarówno jako rozwiązania funkcjonujące w krajowych porządkach prawnych, jak i rozwiązania europejskie, które w skali globalnej można także uważać za w pewnym sensie lokalne. Świadomi jesteśmy faktu, że nawet gdy próbuje się zamknąć granice państw, czy też większych wyodrębnionych obszarów, to ludzkich problemów nie da się zamknąć w ich ramach. Ludzkie problemy mają wymiar uniwersalny – dlatego tak istotny jest globalny kontekst prowadzenia mediacji. Chodzi zarówno o prowadzenie mediacji ponad granicami, jak i o możliwość recepcji rozwiązań lokalnych do innych krajów lub struktur ponadpaństwowych, takich jak Unia Europejska.

Zawarliśmy więc w tej książce analizy, opinie i interpretacje prowadzone z punktu widzenia europejskiego etnocentryzmu, co wymagało od nas przekroczenia bariery etnocentryzmów własnych – tych, które wykształciły się w wyniku funkcjonowania w rodzimych obszarach prawnych i kulturze. Świadomi jednak tego, że globalizacja oznacza intensywne kontakty ponadgraniczne, a czasem także faktyczne znoszenie granic – i tych kulturowych, i tych stanowiących bariery przepływu towarów i ludzi – staraliśmy się dostrzec takie mechanizmy, które pozwolą na recepcję lokalnych rozwiązań do innych warunków występujących lokalnie, ale gdzie indziej – nawet pod warunkiem odpowiedniej modyfikacji konkretnych rozwiązań prawnych.

Autorzy tej książki pisali w swoich językach narodowych. Aby jednak ułatwić percepcję, zdecydowaliśmy się na wielojęzyczność publikacji. Opracowania zostały zaopatrzone w polskie i angielskie streszczenia, natomiast teksty litewskich autorów powstały po litewsku i po angielsku, natomiast tekst niemieckojęzyczny ma także swój polski odpowiednik. Forma tej książki odpowiada więc jej przesłaniu – komunikacji mimo granic.

Możliwe, że rozwiązania legislacyjne i organizacyjne, o których piszemy w tej książce, wyewoluują w globalny standard prowadzenia mediacji. Życie jest zmienne, a wody tej rzeki obmywają pewne stałe kamienie instytucji prawnych, niemniej jednak cały układ pozostaje dynamiczny, a to sprawia, że należy ciągle go badać.

Preface

The authors of this book are mediators and scientists who try to understand and describe the phenomenon of non-confrontational dispute resolution, including mediation and other forms of ADR. The publication was inspired by the desire and need to share reflections and knowledge about local solutions – we understand locality in a global context both as solutions functioning in national legal orders and European solutions, which on a global scale can also be considered as in kind of local. We are aware of the fact that even when trying to close the borders of states or larger separate areas, human problems cannot be closed within them. Human problems have a universal dimension – that is why the global context of mediation is so important. It is about both mediation across borders and the possibility of receiving local solutions to other countries or supra-national structures such as the European Union.

Therefore, in this book, we have included analysis, opinions and interpretations carried out from the point of view of European ethnocentrism, which required us to overcome the barriers of our own ethnocentrism – those that developed as a result of functioning in domestic legal areas and culture. However, aware that globalization means intense cross-border contacts, and sometimes also the actual abolition of borders – both cultural and those constituting barriers to the flow of goods and people, we tried to notice mechanisms that would allow the reception of local solutions to other local conditions, but where elsewhere – even on the condition of appropriate modification of specific legal solutions.

The authors of this book wrote in their national languages. However, in order to facilitate perception, we decided to make the publication multilingual. The texts were provided with Polish and English summaries, while the texts of Lithuanian authors were written in Lithuanian and English, and likewise the German-language text also has its Polish counterpart. The form of this book therefore corresponds to its message – communication across borders.

It is possible that the legislative and organizational solutions we write about in this book will evolve into a global standard for mediation. Life is changeable, and the waters of this river wash some solid stones of legal institutions, but the whole system remains dynamic, which means that it should be constantly examined.

Noty o autorach

mgr Odeta Intė

– wykładowczyni i doktorantka w Instytucie Prawa Prywatnego na Wydziale Prawa Uniwersytetu Mykolas Romeris (Litwa). Członkini Państwowej Komisji Egzaminacyjnej Mediatorów, Wiceprzewodnicząca Rady Litewskiej Izby Mediatorów, certyfikowany mediator MIKK.

– lecturer and PhD student at Private Law Institute at the Law School of Mykolas Romeris University (Lithuania). Member of the Mediators' State Exam Commission, Deputy Chairperson of the Council at Lithuanian Chamber of Mediators, MIKK certified mediator.

ORCID: [0000-0002-1885-8828](https://orcid.org/0000-0002-1885-8828)

mgr Magdalena Jańczuk

– jest Co-CEO MiKK e.V. Międzynarodowego Centrum Mediacji ds. Konfliktów Rodzinnych i Porwań Rodzicielskich. Z wykształcenia mediator i mediator transgraniczny, absolwentka administracji na wydziale Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej (mgr). W MiKK pracuje od 2014 r., gdzie najpierw jako doradca, administrator i asystent zarządu, a od 2019 r. jako dyrektor współzarządzająca odpowiada przede wszystkim za finansowe i organizacyjne aspekty pracy stowarzyszenia, a także za *human resources*.

Była zaangażowana w kilka projektów unijnych realizowanych przez MiKK, m.in. LEPCA II, iCare, AMICABLE. Ponadto doradza rodzicom zgłaszającym się do MiKK w zakresie mediacji transgranicznej w swoim ojczystym języku polskim, a także niemieckim i angielskim. Od wielu lat aktywnie działa na rzecz pogłębiania dwunarodowego, polsko-niemieckiego projektu mediacyjnego MiKK. Prowadzi wykłady i warsztaty w ramach różnych projektów polsko-niemieckich, jak również na krajowych i międzynarodowych konferencjach mediacyjnych.

– she is Co-CEO of MiKK e.V. International Mediation Centre for Family Conflict and Child Abduction. Trained as a mediator and cross-border mediator, she graduated in administration from the Faculty of Administration and Social Sciences at the Warsaw

University of Technology (MA). She has been working at MiKK since 2014, where she was firstly an advisor, executive assistant and assistant to the board of directors, and since 2019 as co-managing director is responsible for the financial and organisational aspects of the association's work as well as for human resources.

She has been involved in several EU projects implemented by MiKK LEPCA II, iCare, AMICABLE developed by MiKK. In addition, she advises parents who contact MiKK on cross-border mediation in their mother tongue Polish, as well as German and English. For many years, she has been active in deepening the bi-national Polish-German mediation project MiKK. She gives lectures and workshops as part of various Polish-German projects as well as at national and international mediation conferences.

ORCID: [0000-0002-2671-8171](https://orcid.org/0000-0002-2671-8171)

Avv. Pasquale Lino Orrico

– prawnik w Lexalent Avvocati e Professionisti Associati, Mediator w InMediazione ADR.

– lawyer at Lexalent Avvocati e Professionisti Associati, Mediator at InMediazione ADR.

ORCID: [0000-0002-7211-6710](https://orcid.org/0000-0002-7211-6710)

mgr Marika Piwowarczyk

– doktoranta w Zakładzie Porównawczej Administracji Publicznej Instytutu Nauk Administracyjnych na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Zainteresowania badawcze Mariki Piwowarczyk mieszczą się w polu badawczym nauk prawa administracyjnego, obejmują w szczególności polubowne metody rozwiązywania sporów oraz ochronę konsumentów przez organy o statusie publicznoprawnym.

– PhD student at the Department of Comparative Public Administration of the Institute of Administrative Sciences of the Faculty of Law, Administration and Economics of the University of Wrocław. She conducts research in the field of administrative law, in particular ADR methods and consumer protection by public law bodies.

ORCID: [0000-0003-1204-3879](https://orcid.org/0000-0003-1204-3879)

dr hab. Magdalena Tabernačka, prof. UW

– pracuje na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie kieruje Zakładem Administracji Porównawczej oraz Pracownią Badań nad Mediacjami i Innymi Alternatywnymi Metodami Rozwiązywania Sporów w Sferze Publicznej. Naukowo zajmuje się sferą publiczną i prowadzi badania naukowe z zakresu relacji władz publicznych z odbiorcami ich działań. Specjalizuje się m.in. w tematyce mediacji

i negocjacji w sferze publicznej – zarówno w zakresie spraw rodzinnych, jak i innych obszarów działania władz publicznych. Ponadto bada prawne i społeczne aspekty planowania i zagospodarowania przestrzennego. Jest doradcą społecznym w Radzie Społecznej przy Pełnomocniku Terenowym Rzecznika Praw Obywatelskich we Wrocławiu.

– she works at the Faculty of Law, Administration and Economics of the University of Wrocław, where she manages the Comparative Administration Department and the Laboratory for Research on Mediation and Other Alternative Methods of Resolving Disputes in the Public Sphere. Scientifically, she deals with the public sphere and conducts scientific research in the field of relations between public authorities and recipients of their activities. She specializes in in the field of mediation and negotiations in the public sphere – especially in the field of family matters. In addition, she studies the legal and social aspects of spatial planning and development. She is a social advisor in the Social Council at the Field Plenipotentiary of the Human Rights Defender in Wrocław.

ORCID: [0000-0002-5921-7154](https://orcid.org/0000-0002-5921-7154)

mgr Krzysztof Trnka

– absolwent Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego na kierunku prawo. Od 2017 r. doktorant w Katedrze Prawa Międzynarodowego i Europejskiego Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Aplikant XI rocznika aplikacji sędziowskiej.

– graduate of the Faculty of Law, Administration and Economics of the University of Wrocław. Since 2017 a PhD student at the Chair of International and European Law at the Faculty of Law, Administration and Economics of the University of Wrocław. Judicial trainee of the 2020–2023 class.

ORCID: [0000-0001-8076-8666](https://orcid.org/0000-0001-8076-8666)

dr. Agnė Tvaronavičienė

– profesor zwyczajny i dyrektor Instytutu Prawa Publicznego na Wydziale Prawa Uniwersytetu Mykolas Romeris (Litwa). Przewodnicząca Państwowej Komisji Egzaminacyjnej Mediatorów, członkini Rady Litewskiej Izby Mediatorów, certyfikowany mediator CEDR.

– full time professor and Director of Public Law Institute at the Law School of Mykolas Romeris University (Lithuania). Chairperson of the Mediators' State Exam Commission, Member of the Council at Lithuanian Chamber of Mediators, CEDR certified mediator.

ORCID: [0000-0002-5489-5570](https://orcid.org/0000-0002-5489-5570)

dr. Rokas Uscila

– profesor w Instytucie Prawa i Postępowania Karnego na Wydziale Prawa Uniwersytetu Mykolas Romeris (Litwa). Przewodniczący Litewskiej Izby Mediatorów, certyfikowany mediator.

– part time professor at the Institute of Criminal Law and Procedure at the Law School of Mykolas Romeris University (Lithuania). Chairman of the Lithuanian Chamber of Mediators, certified mediator.

ORCID: [0000-0002-0228-1067](https://orcid.org/0000-0002-0228-1067)

Prof. Carlos Villagrasa Alcaide

– profesor prawa cywilnego na Uniwersytecie w Barcelonie (Wydział Prawa), Dyrektor Obserwatorium Mediacji Uniwersytetu w Barcelonie oraz członek GEMME – Europejskiej Grupy Sędziów ds. Mediacji.

– Professor of Civil Law at the University of Barcelona (Faculty of Law), Director of the Mediation Observatory of the University of Barcelona and Member of GEMME – European Group of Magistrates for Mediation.

ORCID: [0000-0003-3026-0658](https://orcid.org/0000-0003-3026-0658)

Notka o obligatoryjności mediacji

[Mediacje są dobrowolne – to ich podstawowe założenie konstrukcyjne. Powszechnie uważa się, że tylko dobrowolne – suwerennie powzięte postanowienia zawarte w ugodach będą miały szansę trwałości.

Obligatoryjność mediacji – jakkolwiek mogłoby to się wydawać sprzecznością – nie przekreśla jednak dobrowolności podjęcia zobowiązań, gdy mediatorowi uda się przekonać strony do próby podjęcia negocjacji i być może w efekcie do zawarcia kompromisu. Pamiętać trzeba o tym, że konflikty rodzą strach i desperację, które powodują, że strony sporu sięgają po wszelkie możliwości obrony i po instytucjonalny parasol, jaki w ich odczuciu może dać im sąd, prokuratura czy urząd administracji publicznej. Gdy udzieli im się wsparcia, mogą jednak znaleźć siłę, by samodzielnie rozwiązać problem. Tym wsparciem powinny być działania państwa przedstawiające ludziom instytucje dające możliwość samodzielnego opanowania konfliktu.

W sytuacji nikłego rozpowszechnienia w społeczeństwie wiedzy o mediacji i będącej zapewne tego konsekwencją małej popularności tej metody rozwiązywania konfliktów, obligatoryjność mediacji rozumiana jako prejudycjalna przesłanka wszczęcia formalnego sporu przed organami państwa jest szansą, z której należałoby korzystać i dlatego warto poznać rozwiązania funkcjonujące we Włoszech i na Litwie.]

Note about obligatory mediation

[Mediation is voluntary – it is their basic structural composition. It is commonly believed that only voluntary – sovereignly agreed provisions in settlements will have a chance of being permanent.

Mandatory mediation – however contradictory it may seem, it does not rule out the voluntary commitment, when the mediator manages to persuade the parties to try to negotiate and possibly compromise. It should be remembered that conflicts breed fear and desperation – in which the parties to the dispute reach for all possibilities of defence and for the institutional umbrella they feel can be provided by the court, the prosecutor's office or the public administration office. When given support, they can nevertheless find the strength to solve the problem on their own. This support should be the actions of the state offering people institutions that enable them to control the conflict on their own.

In a situation where the knowledge about mediation is not widely disseminated in the society and which is probably a consequence of the low popularity of this method of conflict resolution, obligatory mediation, which should be understood as a preliminary premise consisting in an attempt to resolve a conflict in mediation before a formal dispute is initiated before state authorities, is a chance, which should be used and therefore it is worth getting to know the solutions functioning in Italy and Lithuania.]

Magdalena Tabernacka

Notka o mediatorach

[Zawód mediatora faktycznie jest właśnie zawodem, a nie jedynie funkcją *ad hoc* – nawet jeżeli są osoby, które wykonują go incydentalnie. Nie ulega najmniejszym wątpliwościom, że jest to zawód, co do którego oczekiwania społeczne pozwalają plasować go w kategorii zawodów zaufania publicznego, mimo że na świecie nie są powszechne takie rozwiązania, jakie stosuje się w przypadku dostępu do zawodów prawniczych – w Polsce klasyfikowanych w konstytucyjnej kategorii zawodów zaufania publicznego. Nie wydaje się, by zawód mediatora był zawodem, którego funkcjonowanie można pozostawić mechanizmom wolnego rynku. Mediatorzy to osoby pracujące na otwartych mózgach i sercach ludzkich emocji. Rozwiązania przyjęte w tym zakresie powinny zostać jednak racjonalne – dlatego też warto skorzystać z analizy, która dotyczy rozwiązań przyjętych w Hiszpanii, na Litwie i opisu instytucjonalnych rozwiązań funkcjonujących w Niemczech.]

A note about mediators

[The mediator's profession is in fact a profession and not an *ad hoc* function – even if there are people who carry it out incidentally. There is no doubt that this is a profession for which social expectations allow it to be classified in the category of professions of public trust, even though the solutions used in the case of access to legal professions – in Poland classified in the constitutional category – are not universal public trust professions. It does not seem that the mediator's profession is a profession the functioning of which can be left to the mechanisms of the free market. Mediators are people working on the open minds and hearts of human emotions. However, the solutions adopted in this area should be rational – therefore it is worth using the analysis that concerns the solutions adopted in Spain, Lithuania and case study of institutional solutions functioning in Germany.]

Magdalena Tabernacka

Notka o mechanizmach ADR w mechanizmach gospodarczych

[Brak komunikacji oznacza zerwanie wspólnoty. Wspólnoty ludzi i ich interesów. W przypadku konfliktu, w którym nie dochodzi do negocjacji, ustalania celów, dążenia do kompromisu, naturalną kolejną wydarzeń jest aktywny odwet lub równie odwetowa izolacja. Komunikacja może być też „naderwana”, co jednak zawsze będzie oznaczało brak jej efektywności, czego konsekwencją będą usterki w funkcjonowaniu kiedyś działającego układu społecznego. Społeczeństwa i pojedynczy ludzie zawsze w jakiś sposób na siebie oddziałują – albo aktywnie, albo przez pasywny i ostentacyjny brak kontaktu. Sprawa może mieć jednak dalsze następstwa – Buddzie przypisuje się następujące słowa: „Kiedy towary przestają przekraczać granice, zaczynają przekraczać je armie”. Z kolei Jan Henryk XV, książę pszczyński, był zdania, że nigdy nie było wojny, którą ktoś nie byłby finansowo zainteresowany. W każdym jednak wypadku taki konflikt wiąże się z bólem i cierpieniem ludzi, którzy nie zyskają niczego. Dlatego też wszędzie tam, gdzie są przepływy kapitału i w grę wchodzi interesy, których wartość można wyrazić w pieniądzu, mogą pojawiać się konflikty, a alternatywne metody rozwiązywania sporów powinny znajdować w takich sytuacjach szerokie zastosowanie.]

A note

[Failure to communicate means the collapse of community. Community of people and their interests. In a conflict where there is no negotiation, goal-setting, compromise, it is natural for active retaliation or equally retaliatory isolation. Communication can also be “torn”, which, however, will always mean its ineffectiveness, which will result in malfunctions in the functioning of the once functioning social system. Societies and individuals always interact in some way – either actively or through passive and ostentatious out of touch. However, the matter may have further consequences – the following words are attributed to the Buddha: “When goods stop crossing borders, armies begin to cross them”. In turn, Jan Henryk XV, the Duke of Pszczyna, was of the opinion that there had never been a war that someone would not be financially interested in. In any case, however, such a conflict involves the pain and suffering of people who will gain nothing. Therefore, wherever there are flows of capital and interests that are tangible in money, conflicts can arise, and alternative dispute resolution should be widely used in such situations.]

Magdalena Tabernacka

Publikacje z dyscypliny nauki prawne – prawo administracyjne, które ukazały się w e-Wydawnictwie WPAE UWr

Jerzy Korczak, Piotr Lisowski, Adam Ostapski, *Ustrój samorządu terytorialnego. Materiały dydaktyczne*, Wrocław 2013.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/39860>

Jan Dytko, *Proceduralnoprawna determinacja nadzoru wojewody nad działalnością prawotwórczą organów jednostek samorządu terytorialnego*, Wrocław 2013.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/40159>

Norbert Banaszak, *Rzecznik Praw Obywatelskich wobec administracji samorządu terytorialnego*, Wrocław 2013.

Dostęp online: <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/41087>

Iwona Derucka, *Prawne gwarancje realizacji zadań ochrony środowiska w procedurze planowania przestrzennego w gminie*, Wrocław 2013.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/41616>

Województwo, region, regionalizacja 15 lat po reformie terytorialnej i administracyjnej: II Wydziałowa Konferencja Kół Naukowych Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 21-22 listopada 2013 r., red. Jerzy Korczak, Wrocław 2013.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/41668>

Mediacje ponad podziałami, red. Magdalena Tabernacka, Wrocław 2013.

Dostęp online: <http://bibliotekacyfrowa.pl/publication/42209>

Ubóstwo w Polsce, red. Jolanta Blicharz, Lidia Klat-Wertelecka, Edyta Rutkowska-Tomaszewska, Wrocław 2014.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/50393>

Jolanta Blicharz, *Problem mobbingu jako formy wykluczenia społecznego i prawnego*, Wrocław 2014.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/53083>

Barbara Kowalczyk, *Polski system azyłowy*, Wrocław 2014.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/62929>

Zarządzanie szkołą wyższą, red. Jolanta Blicharz, Agnieszka Chrisidu-Budnik, Aleksandra Sus, Wrocław 2014.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/63755>

Jerzy Korczak, Piotr Lisowski, Adam Ostapski, *Ustrój samorządu terytorialnego. Materiały dydaktyczne*, wyd. 2 zaktualizowane i rozszerzone, Wrocław 2014.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/63934>

Jolanta Blicharz, *Ustawa o zasadach prowadzenia zbiorów publicznych. Komentarz*, Wrocław 2015.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/71760>

Współpraca transgraniczna w administracji publicznej, red. Renata Kusiak-Winter, Wrocław 2015.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/73406>

Administracja publiczna wobec wyzwań i oczekiwań społecznych, red. Małgorzata Giełda, Renata Raszewska-Skałecka, Wrocław 2015.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/73349>

Prawno-administracyjne aspekty sytuacji osób niepełnosprawnych w Polsce, red. Małgorzata Giełda, Renata Raszewska-Skałecka, Wrocław 2015.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/79973>

Administracja publiczna pod rządami prawa. Księga pamiątkowa z okazji 70-lecia urodzin prof. zw. dra hab. Adama Błasia, red. Jerzy Korczak, Wrocław 2016.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/79804>

Jolanta Blicharz, *Fundacje. Wybrane zagadnienia*, Wrocław 2016.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/80003>

Regulamin studiów w Uniwersytecie Wrocławskim. Komentarz, red. Aleksandra Szadok-Bratuń, Wrocław 2016.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/80004>

Maciej Błazewski, *Zasada wolności budowlanej w procesie budowlanym. Studium administracyjnoprawne*, Wrocław 2016.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/82518>

Jerzy Korczak, Piotr Lisowski, Adam Ostapski, *Ustrój samorządu terytorialnego. Materiały dydaktyczne, wydanie trzecie zaktualizowane i rozszerzone*, Wrocław 2017.
Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/81797>

Trzeci sektor i ekonomia społeczna. Uwarunkowania prawne. Kierunki działań, red. Jolanta Blicharz, Lidia Zacharko, Wrocław 2017.
Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/84272>

Dominika Cendrowicz, *Sytuacja administracyjnoprawna adresata świadczeń z zakresu pomocy społecznej*, Wrocław 2017.
Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/85266>

Jolanta Blicharz, *Współdziałanie jednostek samorządu terytorialnego w formach zrzeszeń krajowych i międzynarodowych. Komentarz do ustawy o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych*, Wrocław 2017.
Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/92607>

Łukasz Prus, *Ochrona uzasadnionych oczekiwań jednostki jako zasada ogólna europejskiego prawa administracyjnego*, Wrocław 2018.
Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/94900>

Cywilizacja administracji publicznej. Księga jubileuszowa z okazji 80-lecia urodzin prof. nadzw. UW dr hab. Jana Jeżewskiego, red. Jerzy Korczak, Wrocław 2018.
Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/95307>

Jolanta Behr, Jolanta Blicharz, *Ochrona prawna przed wykluczeniem społecznym*, Wrocław 2018.
Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/95775>

Anna Albin, *Gmina w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi*, Wrocław 2018.
Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/95964>

Comparative Perspectives for Public Administration and Administrative Law, red. Dominika Cendrowicz, Agnieszka Chrisidu-Budnik, Wrocław 2018.
Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/95859>

Ochotnicze Straże Pożarne. Zadania – Samorząd – Bezpieczeństwo. Raport z badań, red. Tadeusz Kocowski, Maciej Błażewski, Wrocław 2018.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/100567>

Maciej Błażewski, Jolanta Behr, *Środki prawne ochrony danych osobowych*, Wrocław 2018.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/100544>

Renata Kusiak-Winter, *Odpowiedzialność administracji publicznej. Struktura odpowiedzialności z perspektywy determinantów prawnych*, Wrocław 2019.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/101621>

Spółdzielnie socjalne oraz organizacje pozarządowe wsparciem dla zagrożonych wykluczeniem, red. Jolanta Blicharz, Tadeusz Kocowski, Mateusz Paplicki, Wrocław 2019.

Dostęp online: <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/108083>

Jolanta Blicharz, Tadeusz Kocowski, Mateusz Paplicki, *Spółdzielnie socjalne przeciw wykluczeniu społecznemu. Raport*, Wrocław 2019.

Dostęp online: <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/108240>

Renata Raszewska-Skałecka, *Szkoła publiczna jako zdecentralizowany podmiot administracji publicznej. Studium administracyjnoprawne*, Wrocław 2019.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/101879>

Jolanta Blicharz, Lidia Zacharko, *Globalizm a personalizm wobec administracji publicznej. Studium prawno-administracyjne*, Wrocław 2019.

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/103107>

Jerzy Korczak, Piotr Lisowski, Adam Ostapski, *Ustrój samorządu terytorialnego w Polsce*, Wrocław 2020.

Dostęp online: <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/115903>

Jolanta Blicharz, Renata Raszewska-Skałecka, *Prawna możliwość wspierania systemu oświaty w sferze edukacji szkolnej przez organizacje pozarządowe*, Wrocław 2020.

Dostęp online: <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/118710>

Efektywność ekonomiczna jako cel prywatyzacji zadań z zakresu administracji świadczącej. Studium prawno-administracyjne, red. Jolanta Blicharz, Renata Raszewska-Skałecka, Wrocław 2020.

Dostęp online: <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/121121>

Tadeusz Bigo o administracji i prawie administracyjnym – refleksje wrocławskiej szkoły administratywistycznej, red. Tadeusz Kocowski, Piotr Lisowski, Mateusz Paplicki, Wrocław 2020.

Dostęp online: <https://bibliotekacyfrowa.pl/publication/127165>

Mateusz Paplicki, *Bezpieczeństwo zdrowotne obywatela w polskim systemie ratownictwa medycznego*, Wrocław 2020.

Dostęp online: <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/134248>

Małgorzata Klaudia Kozłowska, *Prawo administracyjne jako narzędzie przeciwdziałania korupcji funkcjonariuszy administracji publicznej*, Wrocław 2021.

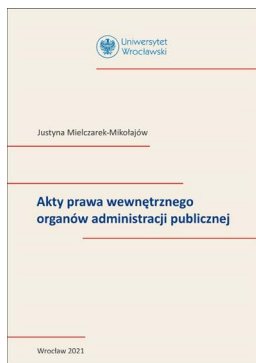
Dostęp online: <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/134142>

Ewolucja elektronicznej administracji publicznej, red. Renata Kusiak-Winter, Jerzy Korczak, Wrocław 2021.

Dostęp online: <https://www.repozytorium.uni.wroc.pl/publication/135778>

Jolanta Blicharz, Lidia Zacharko, *Ochrona praw dziecka w działalności Rzecznika Praw Dziecka*, Wrocław 2021.

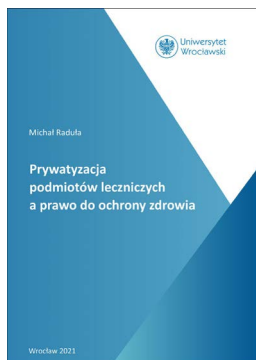
Dostęp online: <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/139241>

Justyna Mielczarek-Mikołajów, *Akty prawa wewnętrznego organów administracji publicznej*, Wrocław 2021.

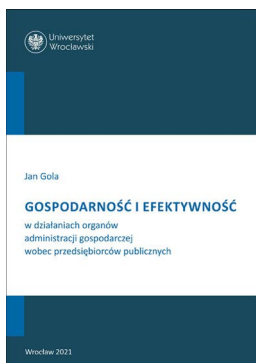
Dostęp online:

<https://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/139607>

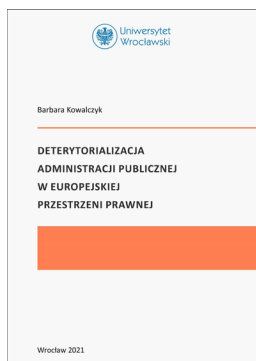
Michał Raduła, *Prywatyzacja podmiotów leczniczych a prawo do ochrony zdrowia*, Wrocław 2021.

Dostęp online: <https://bibliotekacyfrowa.pl/publication/142731>

Jan Gola, *Gospodarność i efektywność w działaniach organów administracji gospodarczej wobec przedsiębiorców publicznych*, Wrocław 2021.

Dostęp online: <https://bibliotekacyfrowa.pl/publication/142120>

Barbara Kowalczyk, *Deterytorializacja administracji publicznej w europejskiej przestrzeni prawnej*, Wrocław 2021.

Dostęp online: <https://bibliotekacyfrowa.pl/publication/142724>

Mediacje i inne alternatywne metody rozwiązywania sporów to relatywnie tania i efektywna społecznie metoda opanowania konfliktów. W publikacji zawarto przegląd lokalnie stosowanych rozwiązań prawnych i organizacyjnych oraz praktyk pozwalających na trwałe włączenie mediacji w system wymiaru sprawiedliwości i orzekania przez organy publiczne. W dobie globalizacji analizy te mogą być przydatne, jeżeli chodzi o recepcję poszczególnych rozwiązań lub w razie stosowania metod ADR w sporach transgranicznych. Książka powstała w ramach badań prowadzonych w Pracowni Badań nad Mediacjami i Innymi Alternatywnymi Metodami Rozwiązywania Sporów w Sferze Publicznej na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Mediation and other Alternative Dispute Resolution methods are relatively inexpensive and socially effective methods of conflict management. This publication provides an overview of local legal and organisational solutions and practices that allow for the permanent integration of mediation into the justice system and adjudication by public authorities. In the era of globalization, these analyses can be useful when it comes to the reception of specific solutions or when ADR methods are used in cross-border disputes. This book was created as part of research conducted in the Laboratory of Research on Mediation and other Alternative Methods of Dispute Resolution in the Public Sphere at the Faculty of Law, Administration and Economics of the University of Wrocław.

ISBN 978-83-66601-80-2 (druk)
ISBN 978-83-66601-79-6 (online)